

Fulls de la Revista

Sumari

*Diàleg amb la nit sota
els auspicis del vent*
M. ROSA FONT I MASSOT

Recull
AGUSTINA REIXACH

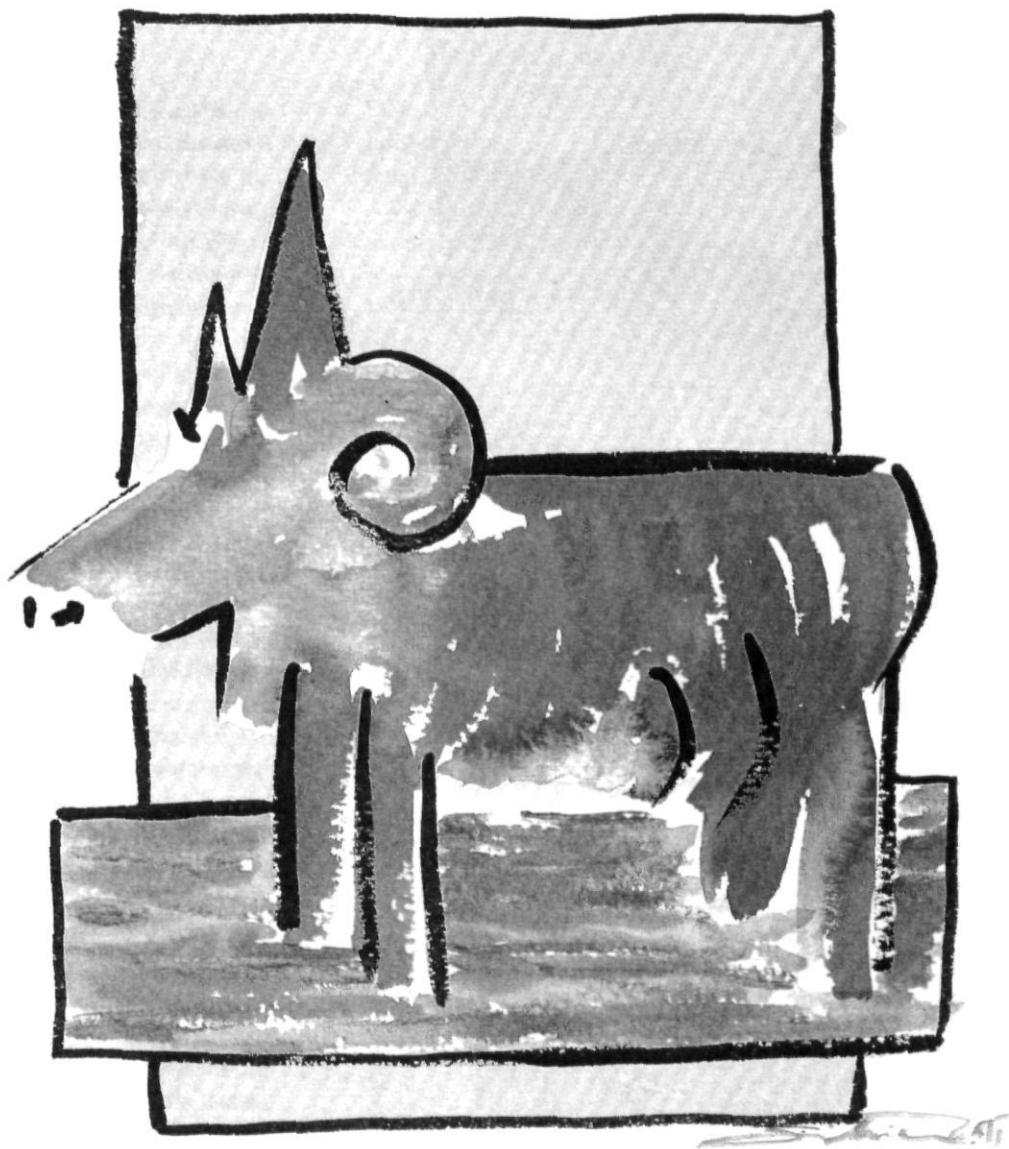
Evocació
ALBERT CAROL

«Jolor» entre els llibres
GUILLEM MOLLA

Marques de biblioteca
JOSEP-MARIA TERRICABRAS

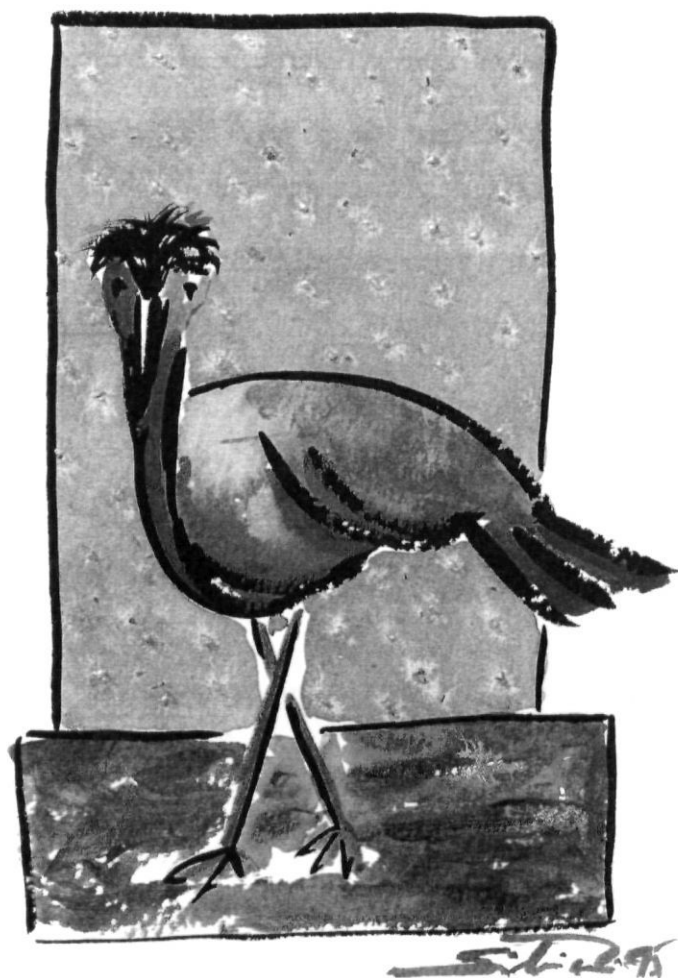
Sílvia Martínez, il·lustradora d'aquests Fulls, va néixer a Madrid l'any 1964, però viu a Amer des de fa molts anys. La seva formació artística és bàsicament autodidacta. L'any 1995, però, va assistir a un curs de serigrafia artística impartit pel professor Antonio Marcos i a un de dibuix naturalista impartit pel professor Carles Puche a El Cortalet. Ha exposat al Centre Cultural d'Andorra la Vella, a la Fira de Sant Lluç d'Olot, a la Mostra d'Artistes d'Amer i en diverses galeries i centres d'art de les comarques gironines -Amer, Girona, Olot, Espinavessa- i de Barcelona. Ha assajat també treballs d'esmalt sobre ceràmica, il·lustració, estampació i pintura sobre roba.

Diàleg amb la nit sota els auspicis del vent

M. Rosa Font i Massot

El vent és una làmina d'acer. Talla el carrer amb una ala de vidre i dibuixa rius de nacre sobre l'asfalt. Les fulles embadalides s'enfilen a la seva gropa i fugen cel enllà. Pinten de verd els núvols i es penegen dels planetes. Des d'aquí me les miro: són els botons que el vent ha cosit a l'armilla de l'univers.

—Que saltin pel carrer els cotxes, les sabates, els ulls dels nens desemparats, que s'escoli l'aigua del riu pels reixats de les clavegueres i rebenti l'asfalt, que cantin les zebres, les guineus, i repiquin els cavalls amb les crineres, que s'esfondri el campanar i els arcs torals i la nau òrfena del temple. Que els llibres s'estalonin quan viatgis pels cels sense color i que t'acompanyi l'ombra en el teu errar etern per les portes de l'alba.

Nit — Els atles de la terra transcriuen vents antics, enclouen rius, muntanyes, i fruiten a l'escapça de rutes remoroses. A les ribes de marbre, es dibuixa el silenci dels pins i de llorers. Perfora l'unicorn el ventre dels turons i l'aiguatge retalla les parpelles del foc. Les flames s'han endut els alfabetos innúmers: només queda el cel sargit al temps perible d'aquest teu univers.

—Jo hi traço noves rutes d'oasis i cingleres per si algun dia em crida la llum nova del vent. L'he vist com enfilava les fulles a la gropa, com enllustrava els astres cecs, les pedres, i s'endua el crepuscle a les selves del mar.

No l'has escoltat mai aquest vent de les hores, ni t'has agemolit al seu pes furient.

Què busques entre els núvols, què encalces entre els ors?

Nit — Tinto l'escorça de la llum i germino entre el fang, hi planto solituds i reneixo entre els còdols. Em sé eterna en el vent que tu percaces. Als meus ulls, no duc arbres ni guspis de foc: són conquilles d'asfalt, esplugues negres.

Quan esfullis el riu amb les ales del vent, les ombres immutables de l'or crepuscular esventraran el dia: els ametllers perdran la flor, els motors torceran les rutes, s'estimbaran pels cingles tots els cossos proscrits. No flairaràs la menta ni llegiràs poemes amb la boca marcada.

Els murs del teu exili tracen veus de naufragi: no hi ha cap porta a l'alba, només somnis balmats.

—Em queda la remor del velar i de l'aurora, del temps que sap les flames dels astres siderals, dels trens que s'estalonen a les torres de vidre, de les aigües manyagues que feixen el sorral. Em queden els ulls grisos dels retaules que apregonen silencis, em queden jocs esquerps amb música de salze i els cims inquietants de fontanes nevades.

Nit — No temis res: els alfabetos del mar transcriuen la meua ombra, hi solquen les empremtes amb tinta negra i sang. Enfila't al trinquet i vessa al banc de proa la punta de les flames, la carn balba dels astres.

No temis res: el vol del gallardet percudeix l'aire, alegen en la fosca els brams dels peixos, bornegen en les ones els blancalls. Jo t'he ungit amb el ritme del mar: a la pell, t'hi he gravat la música de l'aigua i nacres de petxines a l'iris dels teus ulls.

—No són pas els meus ulls els qui naveguen al veire de la mar, sinó les paraules que tu m'has dictat: «Sóc en tu, sóc en l'altre, sóc la polpa ratada del teu mur, no et parlo en llengua estranya ni et marco els llavis amb la brasa d'un estigma. He alçat la meua casa al desert del teu regne, he vist aletejar les boires gerdes en l'hivern encorbat. He udolat en el cor del rec i de l'aljub, i el meu clam s'ha esvaït a la gropa del vent.

»Al tombant de la llum, et convido a habitar-me».

Nit — Envia la carta i no et torbis. Al sobre, pinta-hi arabescos i lletres de còdexs i marca les As amb cal·ligrafia de monjo benedictí. Penja-hi estels que refacin les rutes antigues i segella-hi un tros del teu mar argentat i un cavallet de nas elefantí. No t'oblidis d'escriure-hi el carrer i el número infinit de l'univers: aquesta gran peixera on naveguen els astres. A dins, amb paper verjurat, dibuixa-hi les lletres: parla'm del cel per on desfilen pastors i guàrdies i

profetes, parla'm dels somnis en torres mil·lenàries per on pugen els trens amb vagons farcits de llum que aboquen a les cambres tancades, parla'm del teu-meu carrer per on vola el rossinyol sense bec, per on s'enfila l'escarabat de closca vermella, per on passeja Fèlix ressuscitat, regurgitant sempre la mateixa pregunta: «Ets tu, la nit, ets tu?».

Envia-la sense remitent: sentiria basarda si llegís el meu nom al revers de la carta.

—«Sóc jo, la nit!», cridaves vora els erms. I jo només sentia el bram de salvatgines entre blavors de cel i valls esquerpes. A l'arrel dels bladars, els èlitres del vent desteixien saltamartins d'espant, esfullaven el rostre de les ombres. ¿Per què vas cavalcar fins al mirall del dia, i vas abandonar el foc, els tamarius, els fonolls sedejants, i amb quatre lletres d'aigua vas brodar aquesta carta, l'elixir del silenci?

Si tu ets la nit, parla'm de veus secretes, de rutes ignorades, d'ulls de fang. Allunya't de l'areny i modula el meu somni. Un dia vaig dormir dins la teva barca: no em deixis en el port de llum flairosa i porta'm a la cleda on jeu el vent: ell m'ha ungit amb ales i al camí de romeu sembla cristalls perquè el teu cos flamegi, i jo hi pugui ancorar.

Nit — Vora el fil de les ones, ¿qui ets tu, que delegates la veu dels clandestins: de l'home mort com a espantall de guerra, de la carn revenuda a les margeres, dels qui han caigut com fulles espectrals al fonal del silenci? Per què t'has oblidat de la veu submarina, dels avencs estel·lars, de les coves abruptes on reposava el vent? Al port que t'arrecera, no hi ha trossos de vidre ni ocells crepusculars: només tendes de pins i barques avarades i, al solell dels turons, ullastres que han florit amb el groc de l'aurora.

Qui ets tu? I qui sou vosaltres?

—Com un cos balmat a l'ombra dels farells, som troncs i brancs ressecs que arrosseguen errívols la sal iridescent i el plany de mans i fòssils que han embogit la mar.

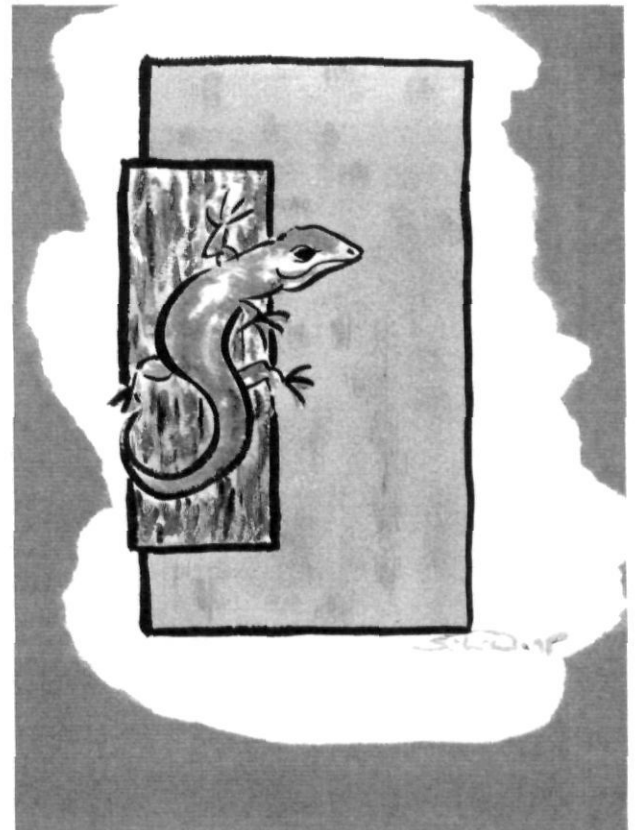
Jo cerco el meu recer entre alfabetes perduts, en àlbums esquinçats, en codicils secrets; m'agemoleixo entre les dunes i serpentejo pels voralcs de l'aigua. Cavalco amb el vent fins als astres flotants, m'esbalço cingle avall i emmurallo amb les ales la vinya i el sarment. Si em faig arbre d'onada i veu de mar, i ombrejo amb els meus dits els pins, les barques, me'n faràs un retret?

Nit — Els teus ulls criden la claror: no l'ombra ni l'udol, ni aquest foc desmaiat que en mi floreix. Al meu volt sols

hi ha avencs sense teieres i cledes invisibles de roques unglejades, de mars d'herba. Cap torb no s'hi revinclu, cap fressa l'emmuralla, cap espurna de llum hi obre una balma. Cada branc de corall és un espectre, cada gra de l'areny és un peix mort, cada cinta de l'alga, un fil de fum. Hi he plantat missatgers: coneixen el llenguatge dels nubis, dels hebreus, cavalquen cavallets de nas elefantí i graven les petxines amb agulles de glaç. Vine amb mi dins l'avenc: de què tens por?

—No cerco pas les ombres del teu regne ni esfullo els fars que enclous amb els teus dits. Deixa'm fugir del bram que et gronxa, allunya els missatgers del meu portal. En alberes de llum fermenta el vent i surto del desert, descalça, cap al temple. «Jo sóc en tu», em dirà la flama de l'oracle. «Sega la corda de la nit, els alfabetes reposen al teu port i el vent escampa l'or a les portes de l'alba».

M. Rosa Font i Massot

Recull

Posta d'or

Quan a fora surto, sento que m'encisa
el camí, la tarda i la posta d'or,
la flor que es doblega petita i submisa
com a dins de l'ànima es doblega el cor.

Si la font em dóna un raig d'aigua fresca
els llavis en senten tota la dolçor,
que al cor regalima i el torna una bresca
mentre la mirada atreu la claror.

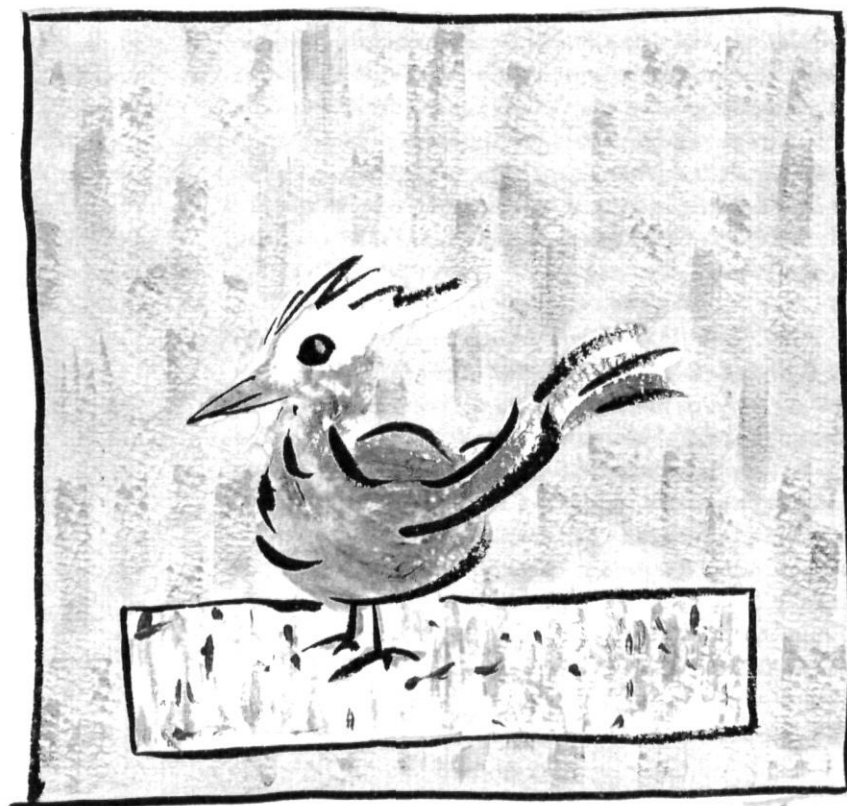
Del viure que tinc en resto agraïda
i sempre que passa, afronto el mal vent;
sovint m'aconsola veure que la vida
em dóna, discreta, el que m'és plaent.

Uns amicals llavis, l'estreta abraçada
el somriure afable, el bes cobejat,
la rosa que esclata, l'aire de l'albada,
dons que m'alliberen de la soledat.

Després, quan la lluna dins del cel flameja
i torna més clara i blava la nit,
ja no sento pena, ni angoixa, ni enveja
perquè la pau nia a dintre el meu pit.

Desencís

Si la vida tan sols és
treure fulls del calendari
i el dia de sol brillant
el veus gris i solitari.
Si els afanys ja s'han marcit
i viure t'és un calvari,
Déu et doni el paradís
i el camí per arribar-hi.

Les oliveres

Desitjo que m'enterrin a Calonge
al peu d'una vella olivera
de cara al mar que tant he estimat,
coberta amb una llosa de pedra
guarnida de molsa tendra i verda;
volar alliberada per l'espai
fins a deturar-me al cel,
amb el record que tinc de flors flairoses
i d'arbres fruiters a la meua vora
que no deixen sentir la freda solitud
d'un cementiri gran i trist;
guardo el record de les oliveres
sense por de les pluges i tronades.
Confio gaudir de Déu i de la glòria
que mai més, mai més, ha de finir.

.....Agustina Reixach

Quan reneix l'esperança

Quan sento que la vida m'esgarrapa
i em clava les urpades a la pell
un mot amic el meu dolor mitiga
per més que no n'arrenqui les arrels.

Em plau veure les coses d'un verd tendre,
que es fongui la negror ben lluny de mi
i que un brot de marduix i d'herba gerda
perfumi l'aire que m'eixampla el pit.

Que em llevi el fel que sento dins la boca
la taronja més dolça que la mel
i en mossegar la poma vermellova
em faci almoina d'un bocí de cel.

Així que veig que surten les estrelles
i trenquen la basarda de la nit,
la sang dintre les venes se m'atura
i escolto una cançó que no s'ha escrit.

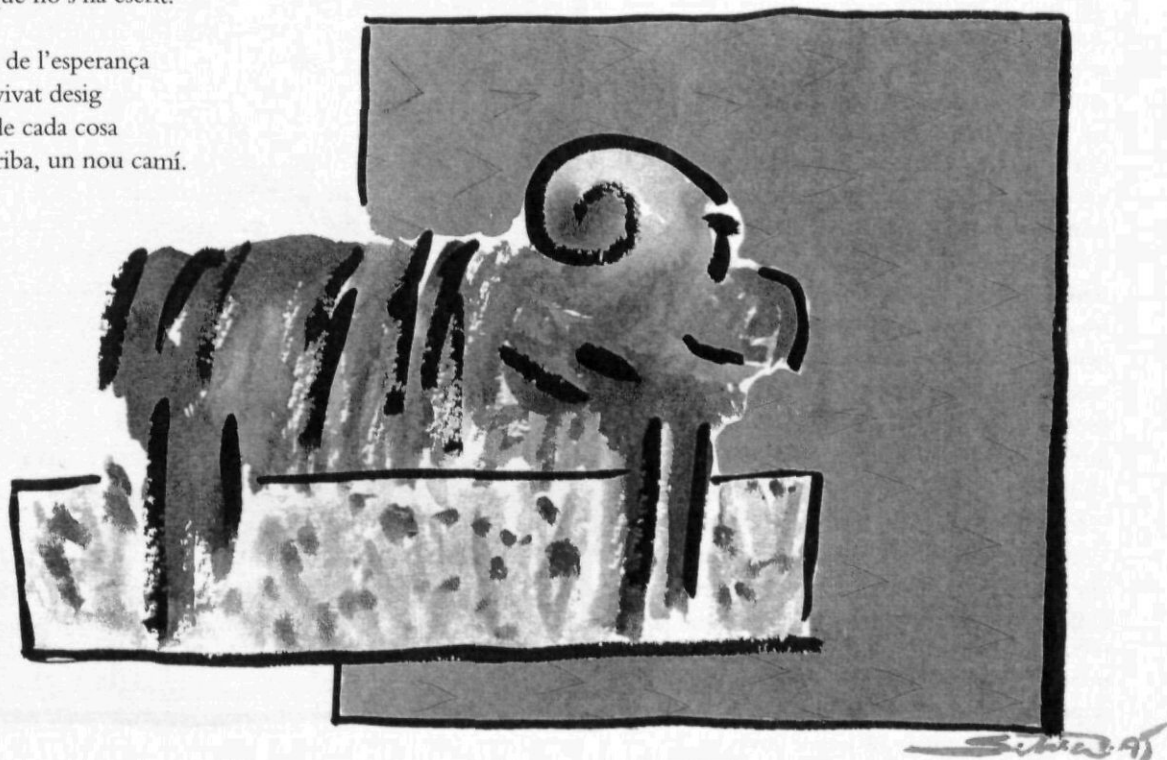
A dintre meu el flam de l'esperança
encén els somnis, l'avivat desig
de retrobar el sentit de cada cosa
i en cada jorn que arriba, un nou camí.

Tardor

Un any més de nostra vida
ens porta la plenitud,
vestida amb daurades fulles,
curulla de fruits madurs.

Flaire de romaní i molsa
se'ns endinsa al fons del pit,
i una lassitud molt dolça
ens deixa sense neguit.

El cor dorm en el silenci,
només el record somriu.

Les últimes lletres

Evocació

TARRÉS, Josep.

El poema de Pasqua.

Col·lecció Josep Pla, 12.

Diputació de Girona.

Girona, 2003.

100 pàgines.

Quina pot ser la millor manera d'evocar el passat sinó a través del llenguatge mesurat i sensible de la poesia? El pas inexorable del temps ens situa en un estadi melangiós des d'on evoquem els records plaents mitjançant la bellesa del mot i de la imatge. El record, fill de la memòria, esdevé l'única alternativa per superar l'oblit.

Josep Tarrés (Girona, 1929), escriptor, artista i reconegut activista cultural de la seva ciutat natal, ens ofereix una finestra al passat plena de records convertits en símbols, imatges evocadores de la festa de Pasqua que intenten lligar la tradició perduda amb el desig d'eternitat.

A través de les múltiples experiències infantils i juvenils relacionades amb la festivitat pasqual, sempre des d'un vessant popular i no oficial, se'ns retorna a una època on la religió formava part de la vida quotidiana, un temps que molts no hem viscut i que només podem recuperar en part gràcies a les manifestacions populars i folklòriques.

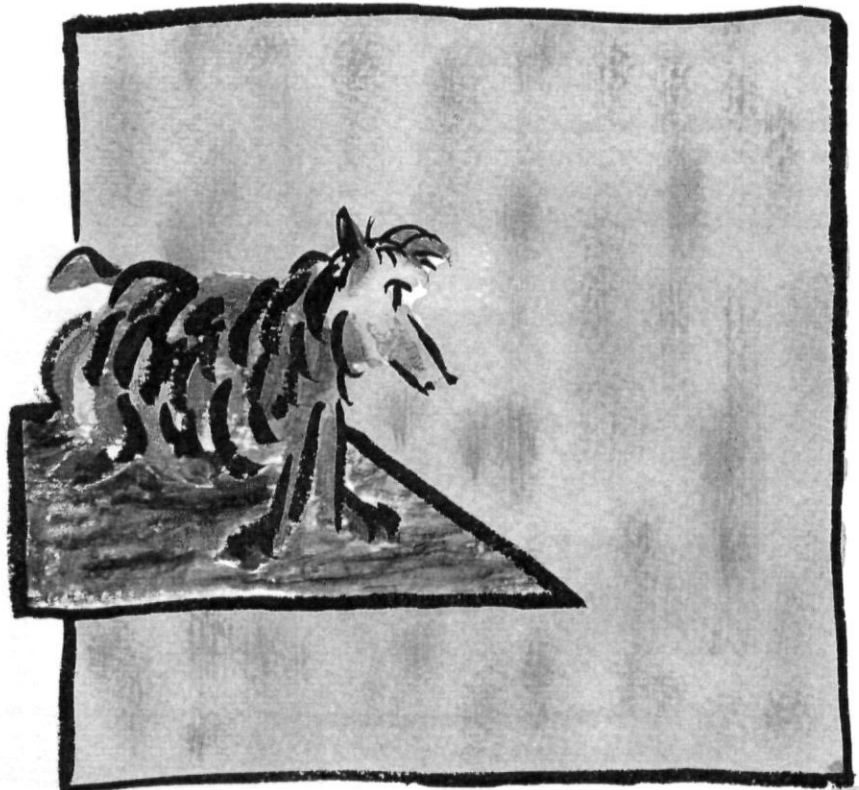
Tarrés escriu un poema al seu temps, a la seva generació, però no ho fa només per a ells. Els versos lleugers i amb cert aire tradicional, a vegades molt propers a la cançó popular, superen el contingut religiós i cerquen l'emoció estètica que els permet elevar la poesia merament testimonial i convertir-la en poesia vital. L'autor recorda costums i tradicions, repassa la imatgeria popular però també omple el seu discurs de reflexions sobre la vida, sobre el seu misteri i, precisament, sobre la importància del record per reafirmar aquest procés vital. El lector jove,

doncs, també pot recórrer aquests bells versos d'altre temps, tot recollint-ne emocions i ensenyances.

L'emoció ha de marcar el nostre pas: «una religió / sense emocions estètiques / és, per als sentits de l'ànima, / com haver exclòs / el perfum de les flors». Amb aquestes paraules s'inicia *El Poema de Pasqua* i el seu autor, amb la intenció de perfumar el passat, deixa de banda l'acció i escull l'evocació.

El lector d'aquest poemari potser reviurà les tradicions que han restat en la memòria col·lectiva del seu entorn geogràfic o potser gaudirà d'una lectura a voltes planera a voltes espiritual i simbòlica, però del que podem estar segurs és que es retrobarà amb una sèrie de valors aparentment perduts en el món actual però presents en la nostra vida i inseparables del nostre passat.

Albert Carol Bruguera

S. Tarrés

«Jolor» entre els llibres

BUSQUETS I GRABULOSA, Lluís.

Els ulls en la font.

Edicions L'Esguard.

Santa Coloma de Gramanet, 2004.

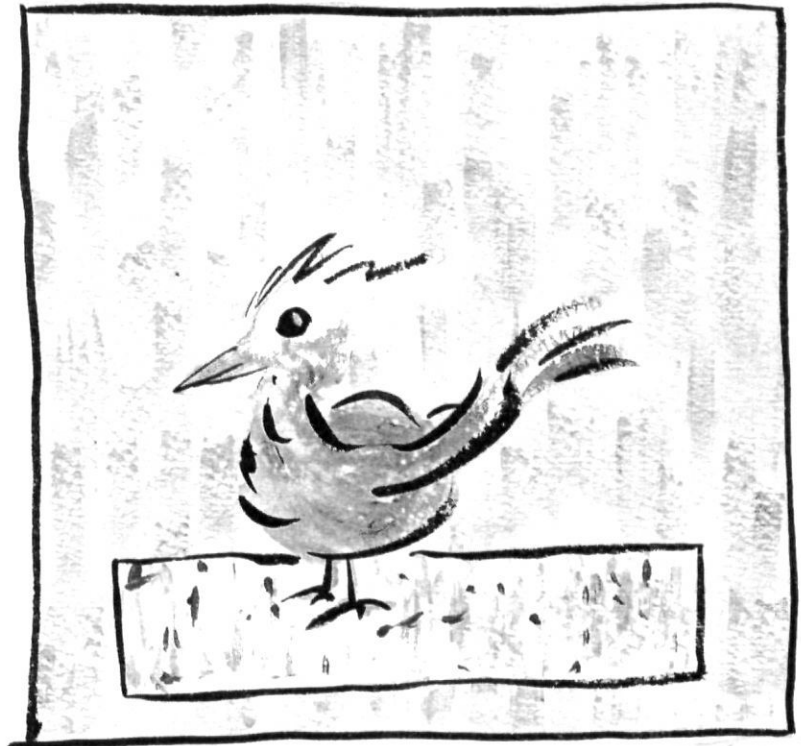
145 pàgines.

La poètica és potser la cara menys coneguda del polièdric Lluís Busquets i Grabulosa. Escriptor, periodista, docent i crític literari, *Els ulls en la font* (L'Esguard, una editorial jove i valenta) se situa en el primer dels noms que concentra l'autor olotí per ampliar, més enllà de la ja extensa obra narrativa per a adults i per a joves, la seva producció literària cap al terreny de la lírica. De fet, és més aviat una recuperació de la poesia, ja que Busquets havia encetat el gènere a *Passarelles* (1980), on ofereix mostres del seu primer poemari, *Ingenuïtats i coïtges* (1966-67), d'ara fa uns quaranta anys.

No és que sigui, doncs, un primer intent en la tasca purament poètica, sinó que representa una recuperació del gènere per fer balanç de la vida literària i la vida personal.

L'obra, amb pròleg de Jordi Sarsanedas i epíleg de Carles Duarte, malda per oferir amb coherència una notable varietat de registres i formes, de manera que l'alternança de versos llargs i breus va de bracet amb sonets, haikús i díctics acadèmicament perfectes. Per això és un reflex de vida, perquè *Els ulls en la font* ve a ser, també, una exhibició del bagatge cultural de la literatura en general i de la de Lluís Busquets en particular. No ens ha de sobtar, així, que passejant per la tradició literària el poeta n'assagi les diverses formes, tot inventant-ne de pròpies i encapçalant cada poema amb almenys una citació.

Les tres parts de l'obra, *Les arrels de la celstia*, *Els espais del gaudi* i *Les fulgents vermells*, són l'origen, la vida diària i el futur incert. El conjunt de l'obra parteix de l'estiu per tornar al juny i la primera part enceta aquest passeig des de l'espai en què el poeta hi reconeix la font de la qual pertany: Olot (on recorda Vayreda), el Puigsacalm i el

Canigó (on Verdaguer s'erigeix com el gran poeta), és a dir, «Olòtia». La part central esdevé un dietari, bucòlic, irònic, crític, que retorna constantment als records i on la clau de volta de la felicitat es diu Lluç. Finalment, l'obra es tanca amb les preguntes que tot poeta es formula sobre el més enllà transcendent i que Busquets completa amb una mostra de compromís cívic amb el país.

Els ulls en la font és, en definitiva, la plasmació en un poemari de l'experiència íntima i col·lectiva, un intent de casar part del *corpus* literari universal amb la producció pròpia, d'acostar la quotidianitat del poeta amb la del lector, tot plegat per concebre, en un moment de lucidesa, que «la vida no és una estafa», sinó un «espai per a gaudir-la entre plors i rialles / -joia i dolor, jolor- sota d'un temps fatal / que fàtidicament (fatalitat infausta!) / no pot fer altra cosa que trasmudar-ho tot».

Guillem Molla